

Kwartaalmonitor Industrie

Eerste kwartaal 2014

Herstel in de industrie zet door

- Samenvatting
- Totale industrie
- Voedings- en genotmiddelenindustrie
- Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofproductenindustrie
- Basismetaal- en metaalproductenindustrie
- Elektrotechnische en machine-industrie
- Transportmiddelenindustrie
- Overige industrie: Hout- en bouwmaterialen, Papier- en grafisch, Meubels, Textiel-, kleding- en leder

Samenvatting

Het CBS stelt dat het herstel van de industrie in het eerste kwartaal van 2014 doorzet. De gemiddelde industriële dagproductie en de omzet namen beide toe ten opzichte van een jaar eerder. Deze toenames werden gerealiseerd met een gelijk aantal werkdagen en lagere afzetprijzen. Vooral de transportmiddelenindustrie en de elektrotechnische en machine-industrie zagen grote toenames in het eerste kwartaal. De omzet en productie van relatief kleine branches, de papier- en grafische industrie en de meubelindustrie, nemen nog steeds af. Het producentenvertrouwen bereikte in het eerste kwartaal het hoogste niveau in drie jaar. In april was dat niveau echter al iets lager. Ook de verwachtingen voor het tweede kwartaal zijn over het algemeen positief. Het aantal faillissementen nam af ten opzichte van het eerste kwartaal van 2013.

Kerncijfers Totale industrie

Industrie	2013				2014
	I	II	III	IV	I
omzet	-3,2	-2,4	1,6	2,0	2,2
productie	-3,2	-1,4	-1,1	1,4	3,2
prijzen	0,5	-1,3	-1,9	-2,6	-2,5
faillissementen	263	246	172	174	196

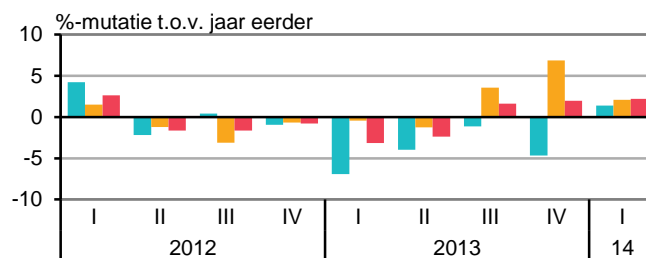
Bron: CBS

Totale industrie

Omzet stijgt

De Nederlandse industrie liet voor het derde achtereenvolgende kwartaal een omzettoename zien vergeleken met het overeenkomende kwartaal van het jaar ervoor. Deze omzet lag in het eerste kwartaal van 2014 ruim 2 procent hoger. In zowel het binnen- als buitenland werd meer omgezet. Op de exportmarkt was de omzetsijging ruim 2 procent, op de binnenlandse markt bijna 1,5 procent. Het is voor het eerst in zes kwartalen dat de binnenlandse markt een toename laat zien. In het eerste kwartaal van 2014 waren er evenveel werkdagen als in het eerste kwartaal van 2013 en zijn de prijzen gedaald.

Omzet totale industrie

Bron: CBS

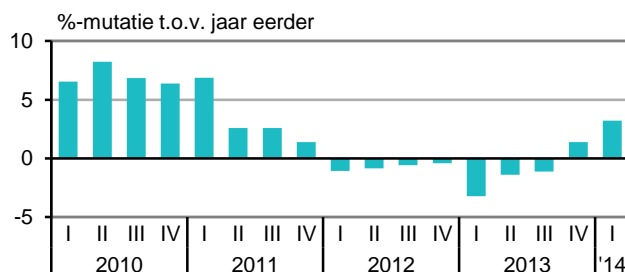
■ Binnenland ■ Buitenland ■ Totaal

Niiverheid; productie en omzetontwikkeling en index (2010=100)

Stijging gemiddelde dagproductie

Net als de omzet steeg ook de gemiddelde dagproductie. Het eerste kwartaal van 2014 liet een toename van ruim 3 procent zien ten opzichte van hetzelfde kwartaal van 2013. Deze toename was groter dan de toename van het vierde kwartaal met bijna 1,5 procent en aanzienlijk beter dan de hieraan voorafgaande 7 kwartalen van negatieve groei. Wel was in maart 2014 de groei met bijna 1,5 procent kleiner dan in februari (5 procent) en januari (3,5 procent) ten opzichte van dezelfde maanden het jaar ervoor.

Productievolume

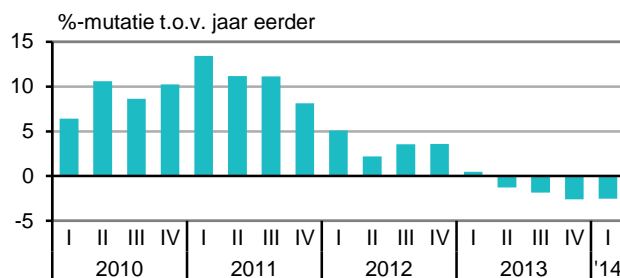
Bron: CBS

[Nijverheid; productie en omzetontwikkeling en index \(2010=100\)](#)

Lagere afzetprijzen

De productie- en omzetgroei werd gerealiseerd met lagere prijzen. In het eerste kwartaal van 2014 waren de afzetprijzen van de industrie 2,5 procent lager dan in het eerste kwartaal van 2013. In het binnen- en buitenland zijn de afnames vrijwel gelijk. Het eerste kwartaal van 2014 is het vierde op rij met lagere afzetprijzen ten opzichte van een jaar eerder. Deze trend is geen typisch Nederlands verschijnsel. In de meeste Europese landen, waaronder Duitsland (-0,5 procent), dalen ook de afzetprijzen in de industrie. De gemiddelde Europese prijsdaling is echter minder sterk, namelijk 1,5 procent.¹

Afzetprijzen, industrie

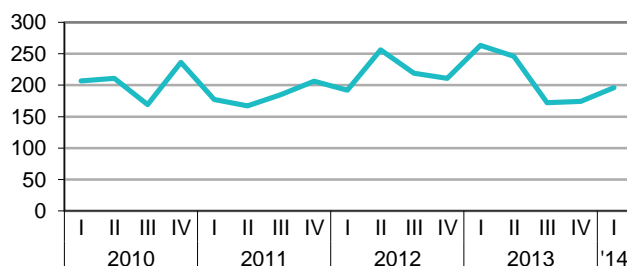
Bron: CBS

[Statline: Producentenprijsindex](#)

Aantal faillissementen neemt af

In het eerste kwartaal van 2014 gingen 196 industriële bedrijven failliet. Dit aantal is lager dan in hetzelfde kwartaal van 2013, toen waren het er 263. Het huidige niveau van de faillissementen is in vergelijking met de aantallen van voor de economische crisis van 2008 nog steeds fors te noemen. In het eerste kwartaal van 2008 gingen er slechts 72 industriële bedrijven failliet.

Aantallen Faillissementen

Bron: CBS

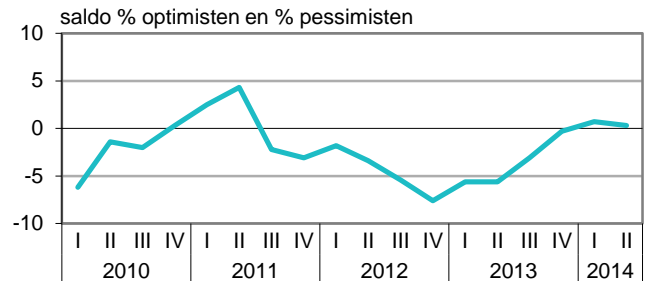
[Statline: Uitgesproken faillissementen](#)

¹ Bron: Eurostat

Producentenvertrouwen iets gedaald

De stemming van de ondernemers in de industrie is in de loop van het eerste kwartaal iets afgezwakt. Het producentenvertrouwen daalde van 0,7 in januari naar 0,3 in april. Het producentenvertrouwen bereikte in maart nog met 1,1 het hoogste niveau in bijna drie jaar. Het producentenvertrouwen is samengesteld uit drie deelindicatoren. De ondernemers waren iets minder positief over de verwachte bedrijvigheid. Ook oordeelden ze iets negatiever over hun orderpositie. Het oordeel over de voorraden veranderde niet. Aan het eind van het eerste kwartaal bedroeg de bezettingsgraad 80,2 procent. De bezettingsgraad was daarmee hoger dan een kwartaal eerder (79,6 procent). Het is het vierde kwartaal op rij dat de bezettingsgraad toeneemt.

Producentenvertrouwen

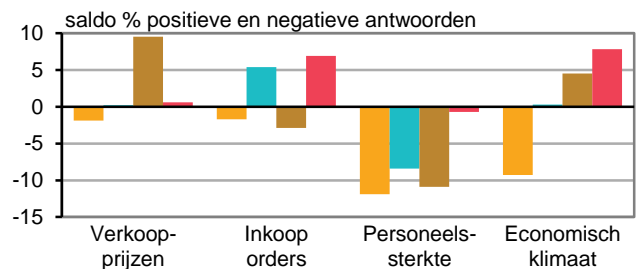
Bron: CBS

[Producentenvertrouwen; stemmingsindicator van de industrie](#)

Producenten optimistisch voor tweede kwartaal

De ondernemers in de industrie zijn over het algemeen optimistisch in hun verwachtingen voor het tweede kwartaal. Er wordt op meer afzet gerekend en ze voorzien dan ook een hogere productie. Er zal dan ook meer worden ingekocht, is de verwachting. Er worden geen veranderingen voorzien in de verkoopprijzen. Over de werkgelegenheid zijn de ondernemers een stuk minder negatief. Het percentage ondernemers dat een toename van personeel verwacht, is nu bijna net zo groot als het percentage dat een krimp voorziet. Verder zijn de producenten optimistisch over het economisch klimaat voor hun onderneming, per saldo verwacht een meerderheid een verbetering.

Verwachtingen

Bron: CBS

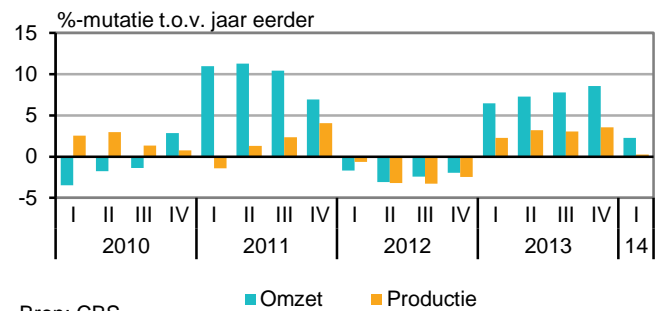
[Conjunctuurenquête Nederland](#)

Voedings- en genotmiddelenindustrie

Omzet stijgt

Bij de voedings- en genotmiddelenindustrie nam de totale omzet bijna 2,5 procent toe in het eerste kwartaal 2014. De binnenlandse omzet was 2 procent hoger dan in het eerste kwartaal van 2013. De buitenlandse verkoop, ongeveer de helft van de totale omzet, steeg in deze periode 2,5 procent. Sinds het eerste kwartaal van 2013 ligt de kwartaalomzet en productie hoger dan die een jaar daarvoor; in 2012 was er nog sprake van een omzet- en productiekrimp. Het productievolume per gemiddelde werkdag was in het eerste kwartaal van 2014 vrijwel gelijk aan dat in het eerste kwartaal 2013. De afzetprijzen daalden echter: er werd een half procent minder betaald voor producten van de voedings- en genotmiddelenindustrie dan een jaar eerder.

Omzet, productie

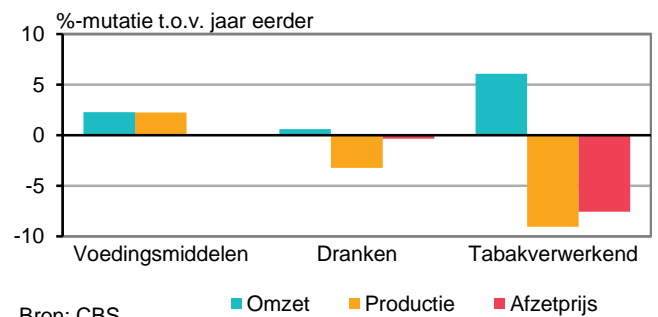
Bron: CBS

Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index (2010=100)

Omzet voedingsmiddelenindustrie stijgt

De omzet- en productiegroei voltrok zich vooral in de deelbranche voedingsmiddelenindustrie. Hier steeg de omzet en productie in het eerste kwartaal 2014 met respectievelijk bijna 2,5 procent en ruim 2 procent. Ook in 2013 kende deze deelbranche een positieve ontwikkeling ten opzichte van een jaar eerder. In de drankenindustrie en de tabakverwerkende industrie steeg de omzet ook, de productie nam in deze twee deelbranches echter af. De afzetprijs bleef in de voedingsmiddelen- en drankenindustrie op eenzelfde niveau als in het eerste kwartaal 2013. In de tabakverwerkende industrie werden de producten bijna 8 procent goedkoper.

Deelbranches: omzet, productie, afzetprijs

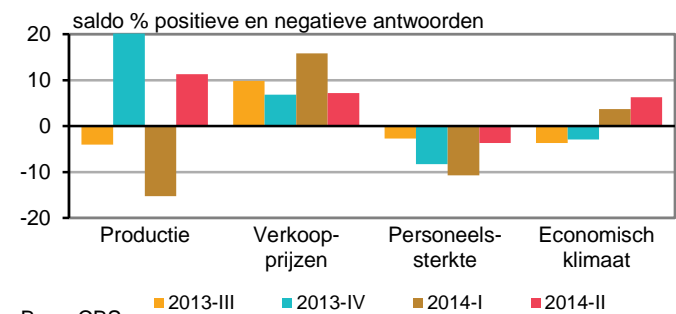
Bron: CBS

Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index (2010=100)

Meer bedrijvigheid verwacht

De ondernemers voorzien meer bedrijvigheid in het tweede kwartaal. Ze verwachten een productiestijging, wat overigens gebruikelijk is in het tweede kwartaal. De verkoopprijzen zullen naar verwachting stijgen. Het merendeel van de ondernemers verwacht hogere afzetprijzen. Over de werkgelegenheid zijn de ondernemers minder negatief dan een kwartaal eerder. Over de ontwikkeling van het economisch klimaat voor hun bedrijf zijn er meer ondernemers optimistischer dan een kwartaal eerder. Voor het tweede kwartaal op rij zijn er per saldo meer ondernemers die een verbetering verwachten dan ondernemers die een verslechtering voorzien.

Verwachtingen

Bron: CBS

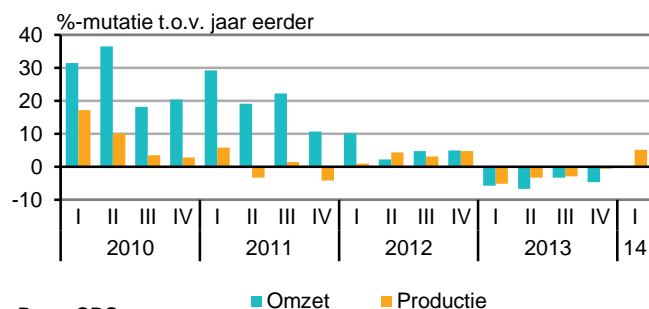
Conjunctuurenquête Nederland

Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofproductenindustrie

Omzet vrijwel gelijk en productie stijgt

Vanaf het eerste kwartaal van 2013 dalen de omzet, productie en prijzen van de aardolie-, chemische, rubber- en kunststofproductenindustrie. Het eerste kwartaal van 2014 kende echter geen omzet- en productiekrimp. In dit kwartaal is de omzet in deze branche vrijwel gelijk gebleven aan de omzet van het eerste kwartaal van 2013. De omzetonwikkelingen op de binnenlandse markt en die in het buitenland ontlepen elkaar niet veel. De productie lag voor het eerst in 5 kwartalen op een hoger niveau dan een jaar eerder. Het productievolume per gemiddelde werkdag was ruim 5 procent groter dan in het eerste kwartaal van 2013. De producten in deze branche werden ruim 5 procent goedkoper vergeleken met hetzelfde kwartaal van het vorige jaar.

Omzet, productie

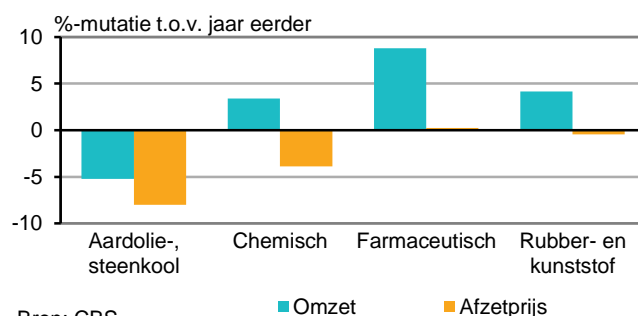
Bron: CBS

Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index (2010=100)

Wisselend beeld deelbranches

Ondanks dat de omzet in de deelbranches chemische, farmaceutische en rubber- en kunststofproductenindustrie is toegenomen, is de omzet in de totale branche vrijwel gelijk gebleven. Dit komt door de omzetkrimp van ruim 5 procent in de deelbranche aardolie-industrie. De omzet in het binnenland nam bijna 9 procent af, de omzet in het buitenland nam bijna 2,5 procent af. De productie per gemiddelde werkdag binnen de farmaceutische industrie nam met bijna 8,5 procent toe. De stijging van de productie binnen de chemische en rubber- en kunststofproductenindustrie bleef daarbij wat achter, de stijging was respectievelijk bijna 7 en bijna 4,5 procent. De prijzen daalden of bleven gelijk in alle deelbranches.

Deelbranches: omzet, afzetprijs

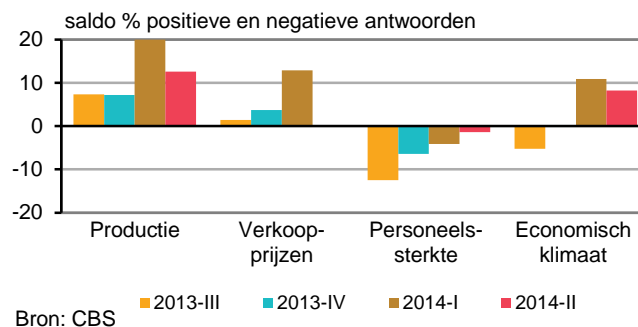
Bron: CBS

Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index (2010=100)

Hogere productie in tweede kwartaal

De ondernemers voorzien meer bedrijvigheid in het tweede kwartaal. Ze verwachten, net als vorige kwartalen, een verdere stijging van de productie. De verkoopprijzen zullen naar verwachting weinig veranderen. Over de werkgelegenheid zijn de ondernemers wederom wat minder negatief. Het percentage ondernemers dat een toename van personeel verwacht, is nu bijna net zo groot als het percentage dat een krimp voorziet. Over de ontwikkeling van het economisch klimaat voor hun bedrijf blijven de ondernemers optimistisch. Voor het tweede kwartaal op rij zijn er meer ondernemers die een verbetering verwachten dan ondernemers die een verslechtering voorzien.

Verwachtingen

Bron: CBS

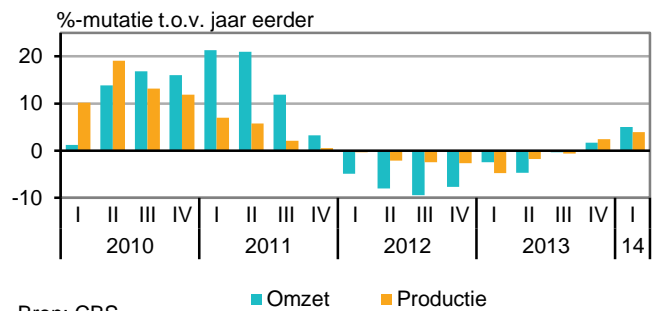
Conjunctuurenquête Nederland

Basismetiaal- en metaalproductenindustrie

Omzet en productie nemen toe

In het eerste kwartaal van 2014 lag de omzet in de basismetiaal- en metaalproductenindustrie 5 procent hoger dan in hetzelfde kwartaal van vorig jaar. Dat is meer dan de 8 voorgaande kwartalen. Alleen in het vierde kwartaal van 2013 was er ook sprake van een omzetgroei. In het eerste kwartaal steeg de omzet op de binnenlandse markt ruim 2,5 procent, terwijl op de exportmarkt bijna 7 procent meer werd omgezet. Per gemiddelde werkdag was het productievolume bijna 4 procent groter. De producten van deze branche werden in het eerste kwartaal ruim 1 procent goedkoper.

Omzet, productie

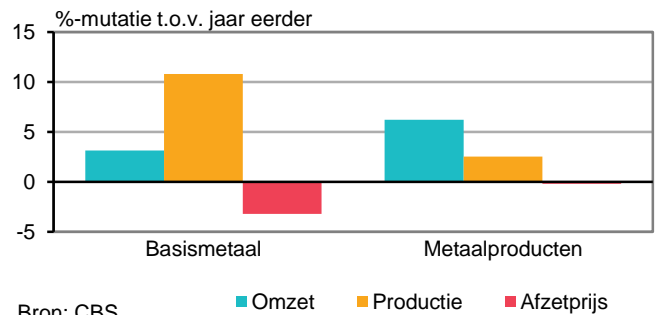
Bron: CBS

Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index (2010=100)

Gunstig beeld deelbranches

In beide deelbranches namen de omzet en productie toe in het eerste kwartaal van 2014. In de basismetiaalindustrie werd ruim 3 procent meer omgezet dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Op de binnenlandse markt werd ruim 5 procent meer verkocht, op de buitenlandse markt steeg de omzet met ruim 2,5 procent. De productie per gemiddelde werkdag van deze deelbranche lag in het eerste kwartaal 11 procent hoger dan een jaar eerder. In de metaalproductenindustrie nam de omzet ruim 6 procent toe. In deze deelbranche nam de binnenlandse omzet ruim 2 procent toe, terwijl de omzet op de buitenlandse markt met 12 procent steeg. Per gemiddelde werkdag nam de productie in deze deelbranche 2,5 procent toe.

Deelbranches: omzet, productie, afzetprijs

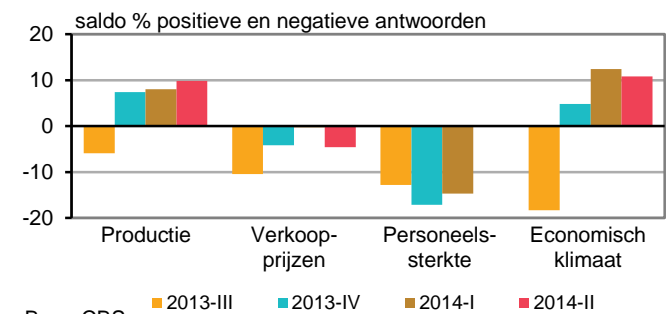
Bron: CBS

Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index (2010=100)

Hogere productie in tweede kwartaal

De ondernemers voorzien meer bedrijvigheid in het tweede kwartaal. Ze verwachten, net als de afgelopen twee kwartalen, een verdere stijging van de productie. De verkoopprijzen zullen naar verwachting iets dalen. Over de werkgelegenheid zijn de ondernemers veel minder negatief. Het percentage ondernemers dat een toename van personeel verwacht, is nu zelfs een fractie groter dan het percentage dat een krimp voorziet. Over de ontwikkeling van het economisch klimaat voor hun bedrijf blijven de ondernemers optimistisch. Voor het derde kwartaal op rij zijn er meer ondernemers die een verbetering verwachten dan ondernemers die een verslechtering voorzien.

Verwachtingen

Bron: CBS

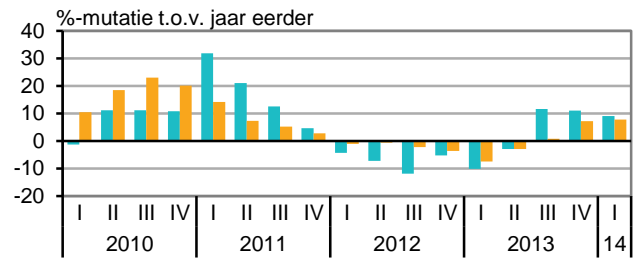
Conjunctuurenquête Nederland

Elektrotechnische en machine-industrie

Sterke stijging omzet en productie

De omzet en productie namen toe bij de elektrotechnische en machine-industrie in het eerste kwartaal van 2014. Ten opzichte van het eerste kwartaal van 2013 was de totale omzet 9 procent en de productie per gemiddelde werkdag bijna 8 procent hoger. In het binnen- en buitenland werd meer verkocht; de binnenlandse omzet nam 11 procent toe, de buitenlandse omzet steeg met ruim 8 procent. In de twee voorgaande kwartalen namen omzet en productie ten opzichte van een jaar eerder ook relatief sterk toe.

Omzet, productie

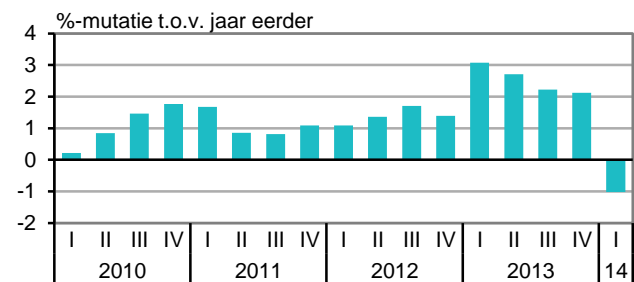
Bron: CBS

Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index (2010=100)

Afzetprijs daalt

De omzet- en productiegroei kwam tot stand met een gelijk aantal werkdagen en lagere afzetprijzen, deze daalden 1 procent ten opzichte van het eerste kwartaal van 2013. Het is voor het eerst in jaren dat de afzetprijzen afnamen in de elektrotechnische en machine-industrie. Dit kwam voornamelijk door de buitenlandse markt; de producten werden daar bijna 1,5 procent goedkoper. Binnen de landsgrenzen bleven de afzetprijzen vrijwel gelijk.

Afzetprijzen

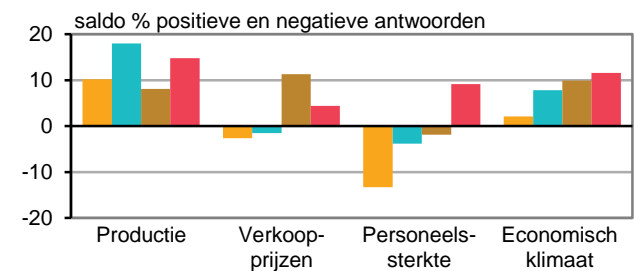
Bron: CBS

Producentenprijsindex; afzetprijzen naar bedrijfstak SBI 2008, 2010=100

Toename werkgelegenheid verwacht

De ondernemers voorzien meer bedrijvigheid in het tweede kwartaal. Ze verwachten, net als de afgelopen kwartalen, een verdere stijging van de productie. De verkoopprijzen zullen naar verwachting iets hoger liggen. Over de werkgelegenheid in het bedrijf zijn de ondernemers voor het eerst in meer dan drie jaar positief. Het percentage ondernemers dat een toename van de personeelsomvang verwacht, is nu beduidend groter dan het percentage dat een krimp voorziet. Over de ontwikkeling van het economisch klimaat voor hun bedrijf blijven de ondernemers optimistisch. Voor het vierde kwartaal op rij zijn er meer ondernemers die een verbetering verwachten dan ondernemers die een verslechtering voorzien.

Verwachtingen

Bron: CBS

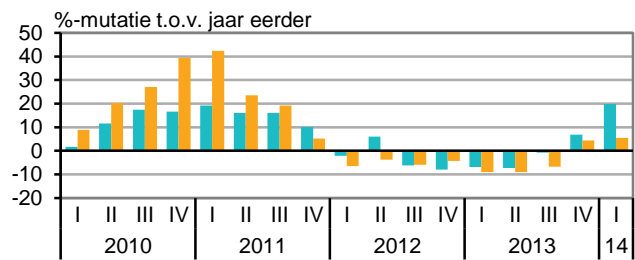
Conjunctuurenquête Nederland

Transportmiddelenindustrie

Omzet en productie stijgt, lagere afzetprijzen

In het eerste kwartaal van 2014 is de omzet in de transportmiddelenindustrie met bijna 20 procent toegenomen ten opzichte van hetzelfde kwartaal in 2013. Dit kwam doordat de omzet op de buitenlandse markt fors steeg. De productie per gemiddelde werkdag was ruim 5 procent hoger dan vorig jaar. In het eerste kwartaal van 2014 daalden de prijzen in de transportmiddelenindustrie.

Omzet, productie

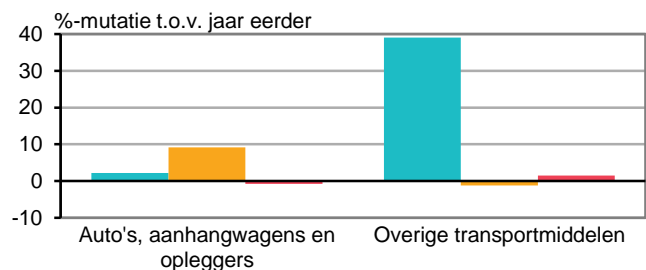
Bron: CBS

Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index (2010=100)

Meer omzet in deelbranches

De forse omzetstijging voltrok zich met name in de overige transportmiddelenindustrie. Hier steeg de omzet dankzij een aantrekkelijke buitenlandse markt met 39 procent. Ondanks de forse omzettoename nam de gemiddelde dagproductie bij deze deelbranche ruim 1 procent af ten opzichte van een jaar eerder. Ook in de auto- en aanhangwagenindustrie steeg de omzet, met ruim 2 procent. Hier was de groei vooral toe te schrijven aan de binnenlandse markt waar de omzet met 9 procent steeg. De omzet van de buitenlandse markt was bijna gelijk aan die van hetzelfde kwartaal in 2013. De gemiddelde dagproductie nam ruim 9 procent toe.

Deelbranches: omzet, productie, afzetprijs

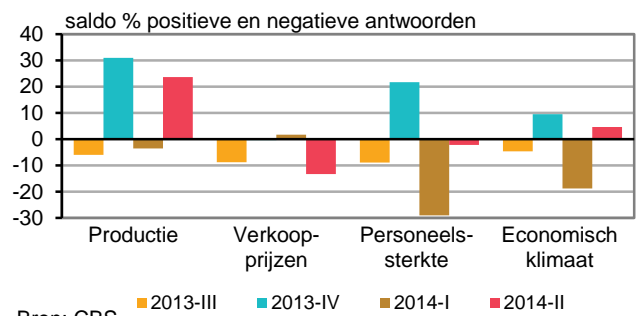
Bron: CBS

Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index (2010=100)

Meer productie verwacht

De ondernemers voorzien meer bedrijvigheid in het tweede kwartaal. Ze verwachten een stijging van de productie. De verkoopprijzen zullen naar verwachting dalen. Over de werkgelegenheid in het bedrijf zijn de ondernemers een stuk minder negatief dan vorig kwartaal. Het percentage ondernemers dat een toename van de personeelsomvang verwacht, is nog maar iets kleiner dan het percentage dat een krimp voorziet. Over de ontwikkeling van het economisch klimaat voor hun bedrijf zijn de ondernemers voorzichtig optimistisch. Er zijn iets meer ondernemers die een verbetering verwachten dan ondernemers die een verslechtering voorzien.

Verwachtingen

Bron: CBS

Conjunctuurenquête Nederland

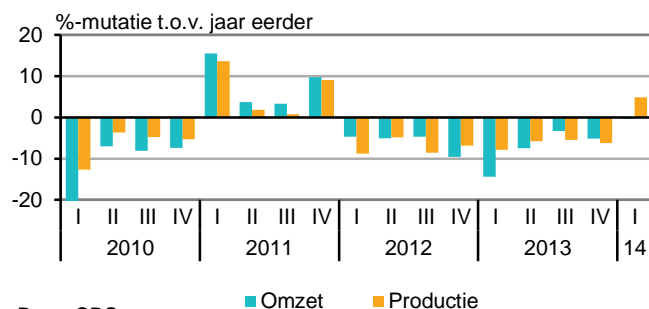
Overige industrie

Hout- en bouwmaterialenindustrie

De omzet in het eerste kwartaal bleef vrijwel gelijk ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Dit werd veroorzaakt door een afname op de binnenlandse markt (ruim -3,5 procent). Op de exportmarkt steeg de omzet met ruim 8 procent. In de vorige acht kwartalen nam de totale omzet van deze branche nog af. Ook de gemiddelde dagproductie nam voor het eerst sinds eind 2011 toe, met bijna 5 procent. De afzetprijzen bleven vrijwel gelijk.

In de houtindustrie nam de omzet met bijna 2,5 procent af en bleef de productie gelijk. Vanaf het vierde kwartaal 2012 daalt de omzet, de afname is wel kleiner dan in de voorgaande twee jaar. In de bouwmaterialenindustrie daarentegen bleef de omzet vrijwel gelijk, maar nam de productie met ruim 7 procent toe.

Omzet, productie

Bron: CBS

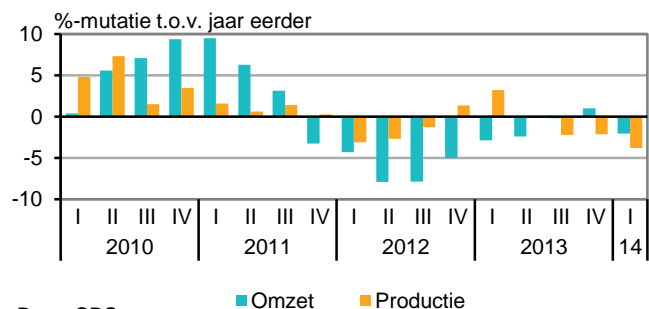
Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index (2010=100)

Papier- en grafische industrie

De omzet van de papier- en grafische industrie was in het eerste kwartaal ruim 2 procent lager dan die van het eerste kwartaal in 2013. In de laatste twee jaar lag alleen de omzet in het vierde kwartaal van 2013 hoger dan een jaar daarvoor. In het eerste kwartaal nam de binnenlandse omzet af en de buitenlandse bleef gelijk. De productie nam bijna 4 procent af ten opzichte van vorig jaar en de prijzen stegen met ruim een half procent.

In de deelbranche papierindustrie steeg de omzet licht ten opzichte van vorig jaar. De binnenlandse omzet nam af, maar de buitenlandse omzet steeg. Het productievolume per gemiddelde werkdag was kleiner (-0,5 procent). In de deelbranche grafische industrie daalde de omzet met ruim 7 procent. De productie nam hier 6 procent af.

Omzet, productie

Bron: CBS

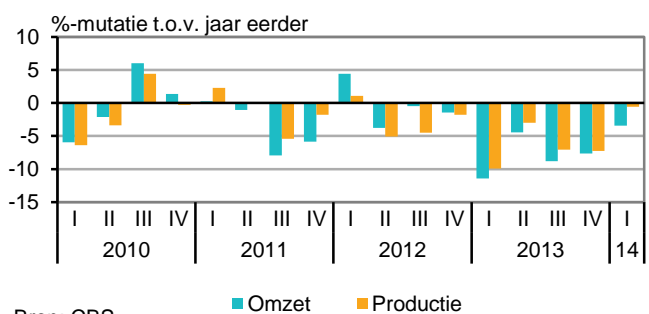
Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index (2010=100)

Meubelindustrie

In het eerste kwartaal van 2014 was de omzet van de meubelindustrie ruim 3 procent lager dan in het eerste kwartaal een jaar eerder. Dit werd veroorzaakt door de binnenlandse markt met een omzetrkrimp van 7 procent. Op de exportmarkt lag de omzet ruim 8 procent hoger dan vorig jaar.

Voor het achtste achtereenvolgende kwartaal daalde de omzet vergeleken met dezelfde periode een jaar eerder. De gemiddelde dagproductie was eveneens lager dan in het eerste kwartaal van 2013 (-0,6 procent). Ook hier daalt de productie al sinds het eerste kwartaal van 2012. De prijzen namen met ruim een half procent toe.

Omzet, productie

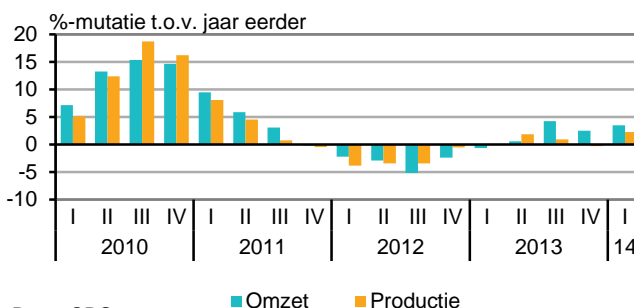
Bron: CBS

Nijverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index (2010=100)

Textiel-, kleding- en lederindustrie

De omzet in het eerste kwartaal steeg met 3,5 procent ten opzichte van het eerste kwartaal in 2013. Dit werd veroorzaakt door een lichte toename op de binnenlandse markt (0,5 procent). In het buitenland nam de omzet bijna 5 procent toe. De gemiddelde dagproductie nam eveneens toe, met ruim 2 procent. De afzetprijzen bleven vrijwel gelijk. In de deelbranche kledingindustrie nam de omzet het meest toe, met 33 procent. De deelbranche textielindustrie, die het zwaarst telt in deze branche, laat een stijging van ruim 2 procent zien.

Omzet, productie

Bron: CBS

[Niiverheid; productie en omzet, ontwikkeling en index \(2010=100\)](#)

Opmerkingen betreffende deze publicatie

- Deze publicatie is samengesteld op basis van de cijfers zoals die op 19 mei 2014 beschikbaar waren. Mogelijk zijn er op het moment van lezen actuelere cijfers; deze kunt u vinden via de links onder de verschillende grafieken.

Meer informatie

CBS Infoservice: [infoservice online](#)
Telefonisch (09.00-17.00): 088 5707070

Media:
CBS Persdienst: persdienst@cbs.nl
Telefonisch: 070 3374444

Colofon

Tekst Sector Bedrijfsstatistieken Den Haag (EBD)

Datum 19 mei 2014